

Hoàn thiện quy định pháp luật về chậm đóng, trốn đóng bảo hiểm

09:29 16/03/2024

Tác giả: Đang cập nhật

Thông tin từ BHXH Việt Nam, tình trạng chậm đóng, trốn đóng BHXH bắt buộc vẫn diễn ra ở nhiều doanh nghiệp, địa phương, ảnh hưởng tới việc giải quyết chế độ BHXH, BHYT của người lao động. Một trong những nguyên nhân có thể kể tới là do pháp luật hiện hành chưa quy định rõ về hành vi chậm đóng, trốn đóng làm cơ sở áp dụng biện pháp xử lý, chế tài tương ứng.

Được biết, hành vi chậm đóng, trốn đóng BHXH là hành vi bị nghiêm cấm được quy định tại Điều 17 Luật BHXH 2014, tùy vào tính chất và mức độ vi phạm, có thể bị xử phạt hành chính hoặc xử lý hình sự. Đối với Luật BHYT, tại Điều 11, một trong những hành vi bị nghiêm cấm là không đóng hoặc đóng BHYT không đầy đủ theo quy định, chưa quy định hành vi về chậm đóng, trốn đóng.

Sớm hoàn thiện quy định pháp luật về chậm đóng, trốn đóng bảo hiểm.

Tuy nhiên, tại cả Luật BHXH và Luật BHYT hiện hành đều không có quy định tách biệt, định nghĩa rõ ràng về hành vi chậm đóng và hành vi trốn đóng BHXH, BHYT, dẫn đến khó khăn trong việc áp dụng biện pháp xử lý đối với từng mức độ của mỗi hành vi theo các chế tài hành chính, hình sự.

Về chế tài xử phạt vi phạm hành chính đối với hành vi trốn đóng đã được quy định tại Điểm a khoản 7 Điều 39 Nghị định số 12/2022/NĐ-CP và khoản 2 Điều 80 Nghị định số 117/2020/NĐ-CP nhưng không có văn bản nào quy định rõ khái niệm thế nào là trốn đóng. Do vậy, không có cơ sở xác định yếu tố lỗi để xử phạt vi phạm hành chính về hành vi "trốn đóng" làm cơ sở, tiền đề cho việc xử lý hình sự.

Vì vậy, cơ quan BHXH đang gặp rất nhiều khó khăn trong việc xác định hành vi trốn đóng để xử phạt vi phạm hành chính. Thực tế cho thấy, hiện nay, trong quá trình xử phạt cơ quan BHXH chỉ có thể xác định là không đóng hoặc đóng không đủ số người thuộc diện tham gia BHXH, bảo hiểm thất nghiệp (BHTN), BHYT và đóng không đúng mức đóng BHXH, BHTN, BHYT theo quy định.

Bên cạnh đó, Điều 216 Bộ luật Hình sự quy định hành vi trốn đóng BHXH nêu rõ, người nào có nghĩa vụ đóng BHXH cho người lao động mà gian dối hoặc bằng thủ đoạn khác để không đóng hoặc không đóng đầy đủ theo quy định từ 6 tháng trở lên. Như vậy, một trong các yếu tố cấu thành tội trốn đóng BHXH là gian dối hoặc bằng thủ đoạn khác.

Về nội dung này, Hội đồng Thẩm phán đã có Nghị quyết số 05/2019/HĐTP ngày 15.8.2019 hướng dẫn áp dụng: "Trốn đóng bảo hiểm quy định tại Điều 216 của Bộ luật Hình sự là hành vi của người sử dụng lao động có nghĩa vụ đóng BHXH, BHYT, BHTN cho người lao động mà gian dối hoặc bằng thủ đoạn khác để không đóng hoặc không đóng đầy đủ BHXH, BHYT, BHTN cho người lao động thuộc đối tượng phải tham gia BHXH, BHYT, BHTN".

Do không có tách biệt rõ hành vi chậm đóng và trốn đóng BHXH, BHTN, BHYT nên có sự khác nhau trong việc hiểu và xác định hành vi, xác định yếu tố lỗi và các yếu tố cấu thành tội phạm giữa các văn bản.

Trong thực tiễn triển khai, cơ quan BHXH không có khả năng, công cụ để xác định được các hành vi vi phạm nghĩa vụ đóng là trốn đóng hay không phải trốn đóng, cũng không có thẩm quyền để chứng minh được người có nghĩa vụ đóng BHXH, BHTN, BHYT cố ý và có hành vi gian dối và bằng thủ đoạn khác theo hướng dẫn tại Điều 2 Nghị quyết số 05/2019/NQ-HĐTP của Hội đồng thẩm phán.

Trên thực tế, khi một doanh nghiệp nợ BHXH, BHYT, việc phân biệt có sự gian dối không dễ để có thể xác định, nhất là đối với trường hợp, việc nợ đọng, chậm đóng có thể vì khó khăn chung của doanh nghiệp. Do vậy, tình hình chậm đóng, trốn đóng BHXH, BHYT vẫn diễn biến phức tạp và chưa có vụ việc nào được đưa ra xét xử.

Vì vậy, bảo đảm quyền lợi hợp pháp của người lao động, ngăn ngừa và xử lý nghiêm khắc hành vi vi phạm nghĩa vụ đóng BHXH, BHYT, BHTN, cần thiết nghiên cứu xây dựng cụ thể các quy định liên quan đến chậm đóng, trốn đóng BHXH, BHTN, BHYT trong dự thảo Luật BHXH, Luật BHYT, Luật Việc làm sửa đổi và các văn bản quy phạm pháp luật có liên quan; bảo đảm sự đồng bộ, thống nhất với các quy định pháp luật hành chính, hình sự và tình hình thực tiễn tổ chức. Bên cạnh đó, thực hiện theo hướng quy định rõ các trường hợp chậm đóng và trốn đóng cùng với việc bổ sung các biện pháp, chế tài xử lý hành vi này.

PV

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/hoan-thien-quy-dinh-phap-luat-ve-cham-dong-tron-dong-bao-hiem>